

INSTITUT ZA SUVREMENU POVIJEST
BIBLIOTEKA HRVATSKA POVJESNICA

Jere
Jareb

**POLA
STOLJEĆA
HRVATSKE
POLITIKE**

1895-1945

J E R E J A R E B

P O L A S T O L J E Ć A
H R V A T S K E P O L I T I K E

P O V O D O M M A Ć E K O V E A U T O B I O G R A F I J E

B U E N O S A I R E S , 1 9 6 0

K N J I Ź N I C A H R V A T S K E R E V I J E

SADRŽAJ

PREDGOVOR	9
O MAČEKOVOJ AUTOBIOGRAFIJI	11
HRVATSKA POLITIKA 1895. DO 1918.	14
HRVATSKA POLITIKA 1919. DO 1928.	23
HRVATSKA POLITIKA 1929. DO 1941.	40
DESETI TRAVNJA 1941.	82
HRVATSKA POLITIKA 1941. DO 1945.	87
HRVATSKA POLITIKA POSLIJE 1945.	125
ZAKLJUČAK O MAČEKOVOJ AUTOBIOGRAFIJI ..	138
POGOVOR	139
BIBLIOGRAFIJA	143
BILJEŠKA O PISCU	174
KAZALO IMENA	175

POGOVOR PRETISKANOM IZDANJU

Knjiga *Pola stoljeća hrvatske politike* napisana je i objavljena u hrvatskom izgnanstvu pred više od tri desetljeća. Njezin domovinski pretisak je svojevrsni povjesni dokument hrvatske zbilje i sadašnjosti. Nastala je u podpunoj slobodi. Kad sam je pisao, nisam se trebao obazirati na političke i ine prilike. Pisao sam je prema svojoj savjesti i saznanju bez srdžbe i pristranosti, kako bi rekao veliki rimski povjesničar Tacit. Iako su poslije njezinog izlaska objavljene mnoge studije i knjige bilo u domovini bilo u izbjeglištvu, mislim da su bitne teze iznesene u knjizi bile samo potvrđivane i popunjavane novim podacima. Ako mi Bog dade zdravlje i snage, nadam se objaviti opširnu povijest tih kritičnih i prelomnih pedeset godina hrvatske povijesti, 1895.–1945., koje i danas terete i tište hrvatski narod.

Ovdje želim ukratko progovoriti o tri aspekta povjesnog istraživanja u vezi s hrvatskom povješću od 1895. do 1945. U prvom redu istaknut ću važnost povjesnih izvora, zatim ukazati na hrvatsku jugoslavensku zabludu, te konačno na ozračje javnog i političkog života u zajedničkoj državi od 1918. do danas.

I

U knjizi je po prvi puta prikazana hrvatska politika u razdoblju Drugog svjetskog rata. Tih četrdesetak stranica – pisanih na temelju škrtih izvora i osobnih doživljaja – predstavljaju okosnicu povjesne zbilje u hrvatskim zemljama u toku teških i krvavih ratnih godina. Poslije toga objavljeni su mnogi dokumenti iz jugoslavenskih – kraljevskih i komunističkih –, te njemačkih i talijanskih arhiva. Nezavisna Država Hrvatska, stalno napadana kao kvislinška država u jugoslavenskoj komunističkoj historiografiji, 1945.–1990., još uvijek čeka, da bude osvjetljena i vrednovana na temelju *svojih* dokumenata. Nažalost rijedko se može naći primjera u povijesti, da se je tako barbarski postupalo s arhivima i dokumentima jedne pobjedene države kao što je to bio slučaj s dokumentacijom Nezavisne Države Hrvatske. Njezini su dokumenti uništavani,